

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA

A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

„Magyar nemzeti kérés: osztrákokon és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Kézsegek, községi előljárók, papok és gazdasági ügyleti tagok egész évre 8 K, tiszteletdíj, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P A L
LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magánhirdetsek négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-térre 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klóring 10,489. szám

Magasra csapható lángok.

(Sz.) A tűz olyan különös, olyan sajátságos adománya Istennek, mely teljesen különbözik minden más anyagtól.

Terjedéséhez, megnövekedéséhez nem kellene napok, hetek, hónapok, évek, hanem csak percek és pillanatok.

Mert a legkisebb szikra is egy pillanat alatt lángtengerré válhat, ha nagy tömegű, könnyen gyúló anyaggal táplálkozhat.

Vajon tisztában vannak-e ezzel a „tűz elmélettel” Bécsben? Minden jel arra mutat, hogy nincsenek.

Mert ha ezzel az elmélettel csak félig-meddig is tisztában volnának: akkor ugyancsak óvakodnának olyan vakmerőben, olyan megdöbbentő cinizmussal „játszani a tüzzel...”

Avagy nem a legveszedelmesebb tüzzel való játék-e az, a mit egy idő óta egész Ausztriában, főként pedig Bécsben és főként a bécsi Burg környékén Magyarország ellen elkövetnek? Ime egy kis szemle.

Magyarország nemzeti vívmányokat kér, színeinek, jelvényeinek, nyelvének: egyszóval legtermészetesebb jogainak érvényesítését követeli — és erre aztán egy királyi és Chopin-i „sohát” dörögnek a fülébe.

Magyarország az önálló vámterület felállítását követeli — hiszen szentesített törvény biztosítja ezt a jogát — és erre aztán azt felelik, hogy: előbb emeljék fel a quotát — mert csak aztán cseveghetünk valamit a dologról.

Magyarország felemeli a quotát, a közös kiadások hozzájárulási arányát ott és — újra követeli az önálló nemzeti bankot. Erre aztán Ausztria a magyar királylyal és osztrák császárral az élen kedélyesen kijelenti, hogy most már nincs mit csevegni a dologról...

Vagyis az önálló magyar bankról — épügy, mint a többi nemzeti követelésekről, szó sem lehet...

Hát ez már, tisztelt uraim — enyhén szólva — hitvány komiszkodás!

A vásárról-vásárra kóborló cigány lókupec szokott úgy alkudozni, úgy ígérgetni és úgy esküdni a megsántult és megvakult gebéjére: mint ahogy Ausztria Magyarország jogaira és legszentebb javaira alkudozik.

Pedig az osztrák bünlajstromnak, a cigánykodásnak és ku-

peckedésnek még csak most jó a java, az igazi folytatása.

Annak a sok semminek, kicsinylésnek, vérig sértő gúnynak a tetejébe ugyanis, a melyet a „magyar nemzeti követelések fejében kapunk Ausztriától: ráadásul még azt a csekélységet követelik, hogy emeljük fel a katonaság létszámát, emeljük fel a katonai kiadások amugy is óriási összegét: és végezetül fizessük meg azt a néhány száz rongyos milliót, a mibe Bosznia anektálása, bekebelezése került...

Erdményekről és nemzeti vívmányokról azonban, mindennek dacára, hallani sem akarnak.

Hát ugy véljük és kétségtelenül úgy véli mindenki, — hogy ez már valóban az arcátlanlanságnak a legmagasabb foka és azzal a bizonyos „tüzzel való játszásnak” a legnagyobb, legszédelgőbb mértéke.

Mert ne feledje el Ausztria, hogy a magyar nemzet türelmének, páratlanul nagy magatűrésének is van határa.

És ha Magyarország jogai mellett és álmai felett e pillanatban még nem is virraszt egy sok százezer főből álló, jól felfegyverzett hadsereg: ha egyszer az a bizonyos lappangó szikra hirtelen lángtengerré válik, ha egyszer a hazaszereret tüze és a lelkesedés lángja milliók lelkéből hirtelen az égre csap: akkor bizony jól felszerelt és gondosan kiképzett hadsereg nélkül is elég oka lesz Ausztriának remegni haragunk véres villámaitól...

Igy volt ez Rákóczi idejében is, így volt ez 48-ban is — és csaknem így történt a négy év előtti nagy — bár vértelen — nemzeti küzdelem idején is.

Am úgy látszik, hogy Bécsben mindezt már elfeledték.

Pedig még 48 sem volt olyan nagyon régen: négyesztendő pedig éppenséggel nem nagy idő.

Emlékezhetnének még arra, hogy a hazafias lelkesedés lángja milyen magasra csapott már fel és csak egy összekötő gyulakony mesgye, egy merész, elhatározó jelszó kellett volna már ahhoz, hogy a milliók lelkében felhalmozódott tűz és láng, egyetlen hatalmas, országos lángtengerré olvadjon össze.

Am mindez, úgy látszik Ausztria számára még nem elég tanulság.

Ausztria, úgy látszik, marad, a mi volt: cinikus, vásott és ostoba iskolás kölyök, a ki mindent elfeled és semmit sem tanul.

POLITIKA.

A képviselőház kedden ülést tartott, a melyen különösebb dolgot nem tárgyaltak. Egyedül a földadó bizottság tagjait választották meg. Majd az elnök indítványára, tekintettel a szerdai koronatanácsra, a Ház bizonytalan időre elnapolta magát. Ezzel kapcsolatosan az elnök kijelentette, hogy a Házat még olyan időben fogja összehívni, hogy alkotmányos intézkedéseit minden eshetőséggel szemben megtehesse.

Mire e sorok napvilágot látnak, valószínűleg tudni fogjuk, hányadán állunk Bécsben. E pillanatban még a legriasztóbb híreket kolportálják a király magatartásáról, melyet a szerdai koronatanácsban elfoglalni szándékozik. Ezt természetesen előre nem lehet tudni és így csak találgatásnak minősíthetjük azt a beavatottnak hirdetett helyről mondott hírt is, mintha a király formálisan felszólítaná a koalíciós kormányt a paktum végrehajtására. Azonban kizártak mégsem tartjuk e bécsi szándékokot s különösen azt, hogy ismét egy Wekerle-féle koalíciós kormány jöjjön. Elvégre mostanában Wekerle annyit jött-ment a Burgban, hogy annak valami okának kell lennie. Abban pedig, hogy a király egyenesen ultimátumot adna és ismét darabontókat szándékoznék a nyakunkra küldeni, hinni nem akarunk. Azt hisszük, sokkal sürgösebbek neki a hadsereg részére kívánt milliók, hogy sem ismét exlexes állapotot akarjon. No de majd meglátjuk, mit hoz a jövő.

Kereskedelmi szakiskolák Udvarhely vármegyében.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1909. évi augusztus hó 13-án 83.958. szám alatt kelt rendeletében fölhívja a közgaz. bizottságot, jelöljön ki Udvarhely vármegye területén 10 oly központibb fekvésű községet, melyekben az állami elemi népiskolákkal kapcsolatban esetleg külön három évi tanfolyamu kereskedelmi szakiskola szerveztetnék. Ez intézet feladatát székely kereskedelmi ügynöki kar képzése képezné. Ez fejlesztené a helyi ipart, mert az ipar előfeltétele: a fogyasztást, a keresletet, a piacekat fölkeresik, szervezik és az ipar rendelkezésére bocsátják. Egyidejűleg fölhívja a közigazgatási bizottságot, hogy javaslatát a szervezés egyéb körülményeire, tantervére, tanítóira nézve is tegye meg.

A közigazgatási bizottság a miniszter ur ezen rendeletében a valóságos viszonyok között élő székely nép közgazdasági érdekei iránt való élénk érdeklődésének és segítő szán-

dékának kétségtelen és hálára kötelező jelét látja.

Midőn e nagybecsű figyelem és érdeklődésért őszinte köszönetét nyilvánítja, saját részéről is hangsúlyozza, mikép valóban elérkezett ideje annak, hogy a székely nép, melynek multja és tradíciói a magyar nemzeti történet legfényesebb lapjaira jegyezvék, kulturális és közgazdasági tekintetben a lehető leg-sürgösebben fölsegíttessék.

A Fejér-Nyikó, a Nagyküküllő és a két Homoród völgyében, ezek jobb és balparti vidékein ugyanis a székelység rendkívüli tömört sorokban, szűk területen van elhelyezkedve. A magas hegyi vidék, ennek klímája, talajviszonyai virágzó mezőgazdaságra, a legintenzívebb s legokoszerűbb eljárás mellett sem alkalmas. E körülmény társulva a terméketlen, méhében sok természeti csapást hozott évekkel, a nagy történeti multtal bíró székely népet anyagilag szegényre tette; a szegénység pedig lényegesen több az erkölcsi javakat támadná meg.

Hogy a székelység pusztulása nagy nemzeti szerencsétlenséget jelentene, azt e nép évszázadokon át fényesen igazolt erkölcsi, szellemi, faji tulajdonságai s az országosan ismert, érzett, fájlalt nemzetiségi viszonyok nyilvánvalóvá teszik.

A ki tehát kulturai, etikai, közgazdasági tekintetben a székely népet erősíti, önkéntelenül is a magyar hazának, a magyar nemzetnek tesz megbecsülhetetlen szolgálatot.

A magyar királyi kormánynak ró-lunk kulturális tekintetben való me-leg gondoskodását már hosszabb idő óta hálásan érezzük s örömmel látjuk a jeleket, mely a gondoskodásnak fokozásához, főként elhanyagolt kisedővász-ügyünk jóakaró fölkarolása által remény: nyújtanak, de ipari és kereskedelmi szempontokból való magunkra hagyatottságunkat annál súlyosabban éreztük, pedig a székely népben kiváló mértékben van meg az Istentől nyert azon értelmi, szellemi erő, ezek által születt élelenség, mozgékonyosság, sokszor művész tökélyre emelkedő kézügyesség, melyek az ipari és kereskedői foglalkozáshoz szükségesek.

E tehetségek kifejlesztése, foglalkoztatása, egyjelentőségű a földhöz kötött szegénység alól való fölszabadítással, az erkölcsi emelkedéssel, az egyéni, a vármegyei és nemzeti vagyonosodással.

A miniszter ur ő excellenciájának ez új és meglepő kezdeményezését ezen okok miatt üdvözöljük köszönettel, lelkesedéssel és kijelentjük, hogy a létesítendő kereskedelmi szakiskolák szervezésében zsenge gyermekkorát élő iparunk és kereskedelmünk jobb, szebb jövődjének zálogát látjuk.

Azt a vezető eszmét, mely ezen

iskolák elhelyezését, illetőleg a miniszter ur rendeletében megnyilvánul, minden bírálaton felül állónak látjuk, mert el nem képzelhető, hogy a kereskedelmi szakiskolák oly községekben állítsanak fel, melyek nem központjai egy-egy nagyobb vidéknek s melyek a közgazdasági és kulturális fejlődés biztosítékaival nem rendelkeznek.

Ehhez az irányító eszméhez alkalmazkodva, a kereskedelmi szakiskolákat Székelyudvarhely, Parajd, Székelykeresztúr, Etéd, Szentegyházfalva, Nagysolymos, Oklánd, Zetelaka, Homoródszentmárton és Vargyas községekben óhajtjuk létesíteni. — E községek természetes és forgalmi központjai egy-egy nagyobb vidéknek s a közgazdasági és kulturális fejlődésnek nélkülözhetetlen feltételeivel rendelkeznek, de nem hallgathatjuk el e helyen, hogy a kereskedelmi szakiskoláknak egy-egy szerre mind a 10 községben való létesítése, lehetetlen feladatnak látszik.

Lehetetlennek látszik azért, mert ez intézmény egészen új. — E téren semmi néven nevezendő tapasztalattal nem rendelkezünk és semmi biztosíték nincs arra, hogy ezen iskolák egyszerre benépesíthetők volnának, már pedig ez intézmények a kir. kincstár részéről jelentékeny áldozatokat igényelnek és ez áldozatokat bizonytalan sikerekért kockáztatni nem szabad. — Két-három év megmutatja, életre való-e az új intézmény. — Ha annak bizonyul, miiben nem kételkedünk, mind a tíz szakiskola felállítható lesz, egyelőre azonban csak két helyen és pedig Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, a vármegyei élet e két legjelentősebb gócpontjában ajánljuk azok létesítését.

A szóban levő intézménynek az elemi iskolákkal kapcsolatban kell szervezetenő, de csak annyiban, amennyiben ezen szakiskolák az elemi népiskola hatodik osztályát elvégzett, 12 életévét betöltött növendékek legjobbjai közül nyernék a tanuló anyagot. — Az összekötetés más tekintetben el nem képzelhető, mivel a kereskedelmi szakiskolák célja, feladata az elemi oktatástól annyira eltérő, hogy azok vezetése csakis külön szakkészültséggel bíró tanítói karra bízható, tanítási ideje pedig annyira kiterjedt, hogy az egy-egy ember egész szellemi és szervezeti erejét igénybe veszi.

A kereskedelmi szakiskolák feladata életrevaló ügynöki kar képzésében ki nem merülhet, az ügynökösködéshez különben is az egyénnel született: rátermettség, különös elevenség, mozgékonyosság, rábeszélő tehetség, éles megfigyelő képesség stb. szükséges, miket aztán az iskola van hivatva kiművelni s életre hatóvá tenni. Szükséges ezen kívül, hogy a lakosság egy és pedig kiválónan jóra való része elvonassék azon foglalkozástól, mely részére tisztas megélhetést nem nyújt, csak a közelszégényedést s ennek nyomán fölsarjadzó társadalmi bajokat szüli és oly újabb foglalkozásra tereltesse, mi eddig kellő figyelemben nem részesült, hol az egyén tisztas megélhetést talál s hozzájárul a közbiztonsághoz. Ez a kereskedői pálya, melyen intelligens, szakképzett emberekre van szükség!

A kereskedelmi szakiskolák tehát föltétlenül e kettős céllal szervezendők, hogy hivatásukat betölthessék.

Az ily feladatokra hivatott kereskedelmi szakiskolák, a jelzett előfeltételek mellett három évi tanfolyammal volnának és pedig a nem helybeliek részére föltétlenül internátussal szervezendők.

A három éves tanfolyammal bíró szakiskola eltérőleg a sablonoktól, céljainak megfelelő szervezettel volna ellátandó.

A szorgalmi időszak mindenik évfolyamon két részre volna osztandó. Az első szeptember hó első napjától december hó 20-áig, a második február hó 1-től június hó közepéig tartana. December hó 20-tól január hó 2-ig, június hó 16-tól 30-ig abszolút szünet volna adandó, mit a tanulók a szülei háznál üdülésre használnának. Január, július és augusztus hónapokban, a növendékek gyakorlatilag, üzletekben volnának foglalkoztatandók.

A napi elfoglaltság akként volna beosztandó, hogy a tanítás reggeli 8 órától délután 1 óráig tartana. Délutánorként más napra való előkészüléssel foglalkoznának a tanulók.

Egy-egy időszakban 2 kisebb és 1 nagyobb tanulmányutat tennének a növendékek, hogy egyes kisebb és nagyobb üzleteket, forgalmi pontokat meglátogathassanak. E tanulmányi utak céljait ismeretek szerzése és az annyira szükséges látóköri szélesítése képezni.

Az iskolai tanítás anyaga három nagy csoportra volna osztandó, úgy mint:

I. Általános ismeretek.

1. Olvasmányok. Kiváló kereskedők élete. Hazánk s a külföld főképe a kelet, kereskedelmi élete. Különböző kereskedelmi gócpontok vonzó ismertetése.
2. Szép és folyó írás.
3. Polgári ügyiratok.
4. A magyar és világtörténetnek legfontosabb alakító eseményei.
5. A magyar alkotmány.
6. A magyar nemzeti irodalom kiemelt alakjai és főbb műveik.

II. Szakképzés.

1. Kereskedelem ismeret. Kereskedelmi törvények ismertetése.
2. Áruismeret különös tekintettel a fonó és szövő ipar érdekére.
3. Váltóismeret.
4. Kereskedelmi földrajz.
5. Kereskedelmi levelezés.
6. Kereskedelmi számtan.
7. Kereskedelmi történet.
8. Könyvvitelés.
9. Vegytan és fizika a kereskedelmi élet szolgálatában.

III. Nyelvismeret.

A román és német beszéd (tehát nem nyelv) tanítása a direct módszer alkalmazásával.

Hogy a jelzett tárgyakból mi és minő terjedelemben taníttassék, annak meghatározása a bizottság hatáskörén kívül esik és kiváló szakemberek feladata. — Kereskedelmi szakiskoláink mindenesetre részletes tanítástervvel és ennek keresztülvitelére nagy gonddal készítenő utasítással látandók el.

A tanítói személyzetet 2 kereskedelmi szak- és 1 polgári iskolai, nyelv és történettudományi csoport-

ból képezített tanárral kellene megalkotni.

A kereskedelmi szakiskolák első évfolyamára legfőlegb 30-30 tanuló volna fölveendő.

A tanulók mint kész kereskedősegédek lépnének ki az életbe. — Pár évi gyakorlati működés után közülök kellene kiválogatni az ügynököket.

Cimkórság.

(F. É.) — Jó napot kegyelmes Uram! — De jó színben vagy méltóságos Uram! — Itthon van a Nagyságos Ur?! Igy beszélnek nálunk, ebben a tejjel-mézzel folyó Kánaánban.

— Monsieur! — mondják mindenkinek Franciaországban.

— Herr! — szólják egymást Németországban.

— Mister! — a címe Amerikában a honpolgárnak.

Mindebből azt láthatjuk, hogy a világ legnagyobb urai Magyarországon élnek, vagy talán egyebet lát a sociologus mindezekből? Talán azt, hogy nálunk az emberek nem arra fektetik a fősúlyt, hogy ki mennyit s mit produkál, hanem hogy azt a titulust, ami megilleti, esetleg meg sem illeti megkapja s hogy mindenki annak nézze, ami éppenséggel nem ő s legalább egy fokkal nagyobb címmel illesse, mint ami őt megilleti.

A cím a fő. A királyi, az udvari tanácsosság, a cs. és kir. kamarás-ság, a nemesség, a báróság s az ezekhez hasonló kitüntetések, ezek izgatják a mi közéletünket s társadalmi életünket egyaránt. Mintha ebben merülne ki a jó hazafi, a hazájának hasznát hajtó polgár tevékenysége, mintha ebben kulminálna minden érdem s ez emelné a hazánagyságát, vinné előbbre kulturáját, szerezne meg gazdasági virágzását.

A cimkórság, ez volt a hanyatló nemzetek mindenkor átká. Itt rejtőzködik a méreg, mely az egész társadalmi életet megmérteleezi, mely csirájában kiöli a nemesebb intenciókat s mely végereáményében egész országok sirtját megássa, egész nemzetek sorsát megpecsételi.

A cimkórság leküzdésére indított akciónak első követ, a parlament tanácskozása alapozta le. Amely azt kívánja, hogy senki, kinek módjában van a cimkórság malmára vizet hajtani, aki azáltal, hogy közel van ahhoz a konyhához, amelyben a különféle címeket, kitüntetések gyártják, hogy ezeknek ne szabadjon mindezekből semmit sem elfogadniok. A képviselő ne legyen nemesítve, bárósítva, sem királyi, sem udvari tanácsosi méltóság ne díszíthesse s egyéb kitüntetések sem szabadjon elfogadnia.

Ez az indítvány azonban csak a kezdet kezdete. Mert nemcsak a képviselők vágyakoznak gomblyukaik feldíszítésére, nemcsak azok egyetlen vágya a közönséges emberek közül való kiválás, nemesítés, bárósítás s egyéb által, nemcsak az ő névjegyük nyer nagyobb fényességet, ha azon a királyi, vagy udvari cím díszleg. Oh nem! A polgári elem is utánozza azokat, kik a kiválóságot a címekben s nem a tettekben, cselekedetekben találják.

A cimkórság, e veszélyes miazma kiirtására, az egyetlen helyes módszer, az összes címek, kitüntetések eltörlése. Ne díszítse a kabátunk gomblyukát az a barbár korra emlékeztető fényes gyermekjáték, amelyeknek a különféle uralkodók szélsője, különféle neyeket köleszözt. Ne adományozzuk a királyi udvari tanácsosi címeket, mikor azok mindig csak címek maradnak és soha egyetlen kitüntetett sem a királynak, sem az udvarnak tanácsot nem ad. Ne nemesítsünk, bárósítsunk, sőt ellenkezőleg tegyük egyformává külsőleg az embereket, hogy azután ők maguk jöjjenek arra az eszmére, hogy az egyesek különbségét belső kiválóságokban találják meg.

Franciaországban az összes rendeleteket s címeket eltörlték. Csak a legujabb kor hibás rendszere teremtette meg az egyetlen becsületrendet, kiváló honpolgári erények jutalmazására, de ott is már mozgalom indult meg, ez egyetlen s tényleg felesleges címek megszüntetésére.

Amerikában, a szabad polgárok ez államában, nem ismernek semmiféle külső megkülönböztetést. Ott mindenki arnyit ér, amennyit belső tartalma értéknek megállapít. S ime ott látjuk a legnagyobb haladást a kultúra, a műveltség terjesztésében, ott a legnagyobb anyagi bőséget s ipar, kereskedelem hihetetlen előhaladását.

Ezek a példák vezéreljenek minket is cselekedeteinkben. Ezek a példák a folyamatos élet mintái. Ezekből merített tanulság az élet iskolájából származnak s azokban csalódnai nem lehet.

Tekintsünk csak körül, a mi szűkebb társadalmi életünkben s látni fogjuk azt a szörnyűséges pusztítást, mit a cimkórság a társadalmi élet terén véghez vitt. Látni fogjuk azt az örületes hajszát a címek s rangok után és látni egyuttal azt a petyhüdt, életuntással telített energiát, mit az ilyen egyedek egyéb közhasznu tevékenységeikben kifejtettek.

Le a címekkel! De becsüljük meg az igazi értéket s ne a címek, a titulusok nagyságában találjuk a polgárok közötti különbséget, hanem abban, hogy ki minő mértékben válik magának, családjának s egyben hazájának hasznára.

Ha majd nálunk is mindenki egy címet kap s ha a név tisztessége, a becsület szeplőtlenessége lesz mindenkinek legszentebb kincse, akkor talán nálunk is más világot élünk s mi is bejutunk azon nemzetek sorába, kiknél a gazdagság s kultúra egy forrásból fakad.

Népnevelők munkaköre.

— Tanítói gyűlés. —

Az udvarhelyvármegyei ált. tanító egyesület udvarhelyi járási köre folyó hó 16-án tartotta őszi rendes gyűlését Agyagfalván, a tagok tömeges részvételével. Isteni tisztelet után az áll. el. iskola termében Paál Irén agyagfalvi tanítónő tartott kedves és szépen sikerült tanítást „az őszi hattyár, fecske, golya távozása” címmel. Kár, hogy ezen minta-tanítás az iskola termében folyt le és nem kint a szabadban. Nagyon szépen beillett volna az őszi hangulat, a természet

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtársi tárgyalások.

Október hó 18-án, hétfőn vették kezdetüket városunkban az esküdtársi tárgyalások, melyekről részletes tudósításunk a következő:

Első nap, okt. 18. Az első napon szándékos emberölés büntetével vádolt Kovács D. József oklándi közs. bíró került az esküdtársi tárgyalás elé. Nevezett egyén azzal van vádolva, hogy tilosban talált marhák behajtása közben az oklándi határban, testvér bátyját Kovács Domokost agyonlőtte. A tárgyalás vezetője Bayler Kálmán kir. törv. elnök; szavazó bírák: Dr Szepesi József és Nagy Kálmán kir. törv. bírák; jegyző: Constantinescu Viktor; a közvédelmi pedig Dr Révffy Zoltán kir. ügyész képviseli, míg a vádlott védelmét Dr Hinléder Fels Ákos látta el. A kihallgatások és tanuvalomások meghallgatása, nemkülönben a vád- és védbeszéd elhangzása után az esküdtársak a vádtárgyat képező bűncselekményt főforogtni látván, a bűnösséget megállapították, mire a törvény paragrafusait alkalmazó bíróság visszavonult s ezután az elnök kihirdeti az ítéletet, mely az enyhítő körülmények tekintetbe vételével: 8 évi fegyház és 10 évi hivatalvesztés. Az ítélet ellen vádlott és védője semmisségi panaszt jelentett be.

Második nap, okt. 19. Az esküdtársi tárgyalások második napján, gyilkosság büntetéként kísérletével vádolva került Gábor György vargyasi lakos a törvény elé, ki mostoha anyját, Molnár Istvánné szül. Rác Mária alaposan elverte. A tárgyalási elnök: Demény Ferenc kir. ít. táblai bíró. Szavazó bírák: Dr Voith Gerő és Gyarmathy Ferenc. Jegyző: Rend Aurél. A vádat Révffy Zoltán kir. ügyész, a védelmet Dr Darócy Endre ügyvéd képviseli. A tanuvalomások, majd a vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdtársak bűnösséget mondják ki a vádlottat, amelynek alapján a bírák meghozzák az ítéletet. A vádlott bűnösnek nyilvánítva, súlyos testi sértés büntetésében egy és fél évi fegyház büntetésre ítéltetik, melyből 1 év és 1 hónap vizsgálati fogságot kitöltöttnek veszi a bíróság. Az ítélet jogerős.

Harmadik nap, okt. 20. Az esküdtársi tárgyalások harmadik napján Bíró Mózes 17 éves, zetelakai lakos gyújtogatás büntetékével vádolva került a bíróság elé. Elnök: Bayler Kálmán kir. törv. elnök. Szavazó bírák: Nagy Kálmán és Graffius Károly törv. bírák. Jegyző: Szabó Ignác. A vádat Szabó István képviseli, a védelmet Dr Borosnyai Pál látja el. Az esküdtársak a tanuvalomások, a vád- és védbeszéd után bűnösnek mondják a vádlottat, minek alapján a bíróság meghozza az ítéletet, mely áll 1 évi börtön és 5 évi hivatalvesztésből. Ítélet jogerős. (Folytatjuk.)

KOZÖNSEG KÖRÉBŐL*
Egy székel ember meggyőző nyilatkozata.

Tek. Szerkesztő Ur!

Szíveskedjék helyet adni becses lapjában a következő soroknak.

Szükségesnek látom tájékoztatni kiegészítésem azon természetéről, melyet a Dorner-féle ikerváltó eke használata után értem el. Ugyanis községemben a burgonyát eke után szokták ültetni. Elég helytelen, de szaporá eljárás. Magam is ezen ültetési módot használtam a munkáim megtakarítása miatt. Az idei tavaszon egyik földemet két részre osztva, egyik felében a Dorner-féle eke után, másik felében, mely trágyázva is volt, a miskolci eke után ültettem a burgonyát. Az eredmény teljesen szembevetendő. A Dorner-féle ekevel elkészített földben, bár sovány is volt az, kétannyi termésem lett, mint a miskolci ekevel szántott kővér talajon. A termés minősége is nagyon különböző. Előbbi területen nagy gumók, utóbbiban kicsiny, elcsenvesedett termés lett. Ez egészen világos dolog, mert a Dorner-féle eke porhanyón, széttörve szánt, a földet nem hagyja összelapultan s így a burgonya könnyedén helyezkedhet el a földben s nőhetett nagyobbra.

A Dorner-féle eke előnye az őszi vetésénél is bebizonyosodott. Bodó Dániel, földem szomszédos birtokosa korábban vetette el buzáját mint én, természetesen miskolci ekevel. Mikor én vetettem az őszi ekeket, az ő vetése már csirában állott. Én a Dorner-féle ekevel dolgoztam fel földemet. A mag a puha földben gyorsan kelt s fejlődésében sokkal előbb áll, mint szomszédomé. Ki kíváncsi ezt megnézni, szívesen megmutatom. Tartozó kötelességemnek ismerem, kiegészítésem járva, ezen körülményeket tudomásra hozni. Magam részéről melegen ajánlom a földművelő társaimnak, elhagyva a miskolci eket, térjenek át a Dorner-féle ikerváltó ekeére, mely sokban felette áll az előbbinek. Kiváló tisztelettel a Tek. Szerkesztő urnak.

Székelyszentkirály, 1909. okt. 19.

Berze Lajos, földműves.

náltam a munkáim megtakarítása miatt. Az idei tavaszon egyik földemet két részre osztva, egyik felében a Dorner-féle eke után, másik felében, mely trágyázva is volt, a miskolci eke után ültettem a burgonyát. Az eredmény teljesen szembevetendő. A Dorner-féle ekevel elkészített földben, bár sovány is volt az, kétannyi termésem lett, mint a miskolci ekevel szántott kővér talajon. A termés minősége is nagyon különböző. Előbbi területen nagy gumók, utóbbiban kicsiny, elcsenvesedett termés lett. Ez egészen világos dolog, mert a Dorner-féle eke porhanyón, széttörve szánt, a földet nem hagyja összelapultan s így a burgonya könnyedén helyezkedhet el a földben s nőhetett nagyobbra.

A Dorner-féle eke előnye az őszi vetésénél is bebizonyosodott. Bodó Dániel, földem szomszédos birtokosa korábban vetette el buzáját mint én, természetesen miskolci ekevel. Mikor én vetettem az őszi ekeket, az ő vetése már csirában állott. Én a Dorner-féle ekevel dolgoztam fel földemet. A mag a puha földben gyorsan kelt s fejlődésében sokkal előbb áll, mint szomszédomé. Ki kíváncsi ezt megnézni, szívesen megmutatom. Tartozó kötelességemnek ismerem, kiegészítésem járva, ezen körülményeket tudomásra hozni. Magam részéről melegen ajánlom a földművelő társaimnak, elhagyva a miskolci eket, térjenek át a Dorner-féle ikerváltó ekeére, mely sokban felette áll az előbbinek. Kiváló tisztelettel a Tek. Szerkesztő urnak.

Székelyszentkirály, 1909. okt. 19.

Berze Lajos, földműves.

Grammofon és kitérő lemezek gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében.

Tüzifa eladás.

Zsigmond-telepi fűrészművel (Zetelaka mellett) első minőségű, száraz bükkhasábfá kapható. Nem usztatott fa! Ára ölenként (4 ürmeter) 16 korona. Mintaövek helybeli faraktárban; az állomási épülettel szemben; megtekinthetők. (Ugyanott fuvarosok is szerezhetők.)

Klein Zsigmond.

Alkalmazást nyer: Tanuló fűszer- és lisztüzletben ellátással vagy rendszeres fizetéssel;

Bolti szolgának 15-18 éves, értelmes fiú;

Pénzkezeléssel megbízható nő a fűrészművel és gőzmalmi irodában;

Fiatal ember, aki irás- és számolási képességgel bír s az üzleti szokásokban magát tovább képezni kívánja, havi megfelelő fizetéssel Fabian József gőzmalmi és fűrészművel irodájában, illetve fűszer- és lisztüzletében Székelyudvarhelyt.

FOGORVOS

Perl József
Amerikai Dentist
Közlebből Székelyudvarhelyre
o o érkezik. o o

8831 - 909. tkvi.

HIRDETMEY.

A kir. Igazságügyminiszter 1906. évi július hó 6-án 14114-906. I. M. E. I. szám alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságához tartozó Székelymuzsna község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., 1889. évi XXXVIII. és 1891. évi XVI. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosítsassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1909. évi november hó 22-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívom:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatott elterjesztést kívának tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitérő határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az elterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15-18 és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. 6. 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat

megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, a vagy oda hassanak, hogy az átírási telekkönyvi tulajdonos az átírási létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

3. azok kiknek javára tényleg már megszünt követelesre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztését kérelmezzék illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa véget a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Oklánd, 1909. évi október hó 15-én

Kelemen Kálmán
kir. albiró.

TÖRLEY PEZSGÓ

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvényéknél, oszónál és meghűléseknél.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **D. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.**

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyász-jelentések, ugyancsak mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villamos üzemre berendezett könyvnyomdát és könyvkötőintézetet Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

MOTOR

Fennemmel gyula székel-udvarhelyi bormagykereskedésnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legolcsóbb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

TELÉS! JO KIVITEL! MÉLTÁNYOS ÁRAK!

DIVATOS EKSZEREK

FÜLBEVALÓK. KARKÖTŐK. NYAK-ÉKEK. GYÜRÖK. MELLTUK. ÖRÖK. LANCZOK. ZSÚZSOK. ÉVŐSZKÖZÖK. EZUST DISZTÁRGYAK. LEGNA-GYÓBB VÁLASZTANA ÉS BESZERZESI FORRASA.

ZIRNER TESTVÉRLK
UTODA LISZT MŰGÉ
BUDAPEST, IV. VACZI-UTCA.
SZEMBEN A KRISTÓFFERRELI PONTOS CÍMRE ÜGTELJUNK!
ALAPÍTÁSI ÉVTŐTT 1836-ban
KELLŐ BIZTOSÍTÁS MELLETT VIDEKRE IS SZÍVESEN KÜLDÖK VÁLASZTÉKOT.